

SKARGA I SKARGA KASACYJNA W POSTĘPOWANIU SĄDOWOADMINISTRACYJNYM

Hanna Knysiak-Sudyka

KOMENTARZ I ORZECZNICTWO

WYDANIE **5**

PIKTOGRAMY

wskazują ważne elementy
książki i ułatwiają
ich odnalezienie

Ważne

Przykłady

Podstawa prawna
Kontekst prawny

Pytania
Zadania

Rozwiązania
Odpowiedzi

Stanowisko stron
Pogląd

Orzecznictwo

Literatura

Historia

Nowe przepisy

SKARGA I SKARGA KASACYJNA W POSTĘPOWANIU SĄDOWOADMINISTRACYJNYM

Hanna Knysiak-Sudyka

KOMENTARZ I ORZECZNICTWO

WYDANIE

5

Stan prawny na 1 września 2021 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne
Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Wszystkie zamieszczone we wzorach przykładowe dane osób i organizacji oraz wymienione w nich miejsca są fikcyjne. Żadne skojarzenia z jakimikolwiek rzeczywistymi osobami nie są zamierzone ani nie należy się ich doszukiwać.

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8246-287-6
5. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	17
Wstęp	21

CZĘŚĆ PIERWSZA
**SKARGA DO WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
I SPRZECIW OD DECYZJI WYDANEJ NA PODSTAWIE ART. 138 § 2 K.P.A.**

Rozdział 1

Wymagania formalne skargi do sądu administracyjnego jako pisma w postępowaniu sądowym	25
Art. 46. [Elementy składowe pisma strony]	25
Przepisy powiązane	28
1. Skarga do sądu administracyjnego jako pismo procesowe	28
2. Wymagania formalne pisma procesowego	29
Orzecznictwo – Warunki formalne skargi	29
3. Część adresowa pisma	29
Orzecznictwo	35
4. Oznaczenie rodzaju pisma	36
Orzecznictwo – Oznaczenie rodzaju pisma	36
5. Osnowa wniosku lub oświadczenia	37
6. Podpis	38
Orzecznictwo – Podpis	39
Orzecznictwo – Wniesienie pisma drogą elektroniczną	41
7. Wymienienie załączników	41

8. Pełnomocnictwo	41
Orzecznictwo – Pełnomocnictwo	42
9. Wymagania dotyczące dalszych pism procesowych	47
Art. 215. [Obowiązek podania wartości przedmiotu zaskarżenia]	47
Przepisy powiązane	47
1. Rodzaje wpisów sądowych	47
Orzecznictwo – Wpis stały	50
2. Wpis w sprawach podatkowych i celnych	51
Orzecznictwo	52
3. Sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia	54
Orzecznictwo	54
Art. 216. [Należność pieniężna jako wartość przedmiotu zaskarżenia]	56
Przepisy powiązane	56
1. Pojęcie „należność pieniężna”	56
Orzecznictwo – Należność pieniężna a wartość przedmiotu zaskarżenia	57
2. Wysokość wpisu stosunkowego	58
Orzecznictwo – Wpis stosunkowy	59
Art. 217. [Obliczanie wartości przedmiotu zaskarżenia]	60
1. Wartość przedmiotu zaskarżenia	60
Orzecznictwo	61
Art. 47. [Obowiązek załączenia odpisów pisma]	61
Przepisy powiązane	62
1. Pojęcie odpisu	62
Orzecznictwo – Istota odpisu	63
2. Liczba odpisów	64
Orzecznictwo	64
3. Odpisy skargi	65
Orzecznictwo – Skutki nieprzedłożenia odpisów	65
4. Pełnomocnictwo	68
Rozdział 2	
Wymagania formalne skargi jako pisma o charakterze kwalifikowanym	69
Art. 57. [Elementy składowe skargi]	69
Przepisy powiązane	70
1. Elementy formalne skargi	70
2. Wskazanie zaskarżonej decyzji, postanowienia, innego aktu lub czynności	71
Orzecznictwo – Przedmiot skargi	74
3. Określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego	76
Orzecznictwo – Określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego	78
4. Fakultatywne elementy skargi	79

Rozdział 3**Legitymacja do wniesienia skargi 80**

Art. 50.	[Legitymacja do wniesienia skargi]	80
	Przepisy powiązane	80
1.	Legitymacja materialna	81
	Orzecznictwo – Legitymacja materialnoprawna	82
2.	Legitymacja formalna	86
	Orzecznictwo – Legitymacja formalnoprawna	88
3.	Legitymacja skargowa wynikająca z przepisów szczególnych	91
	Orzecznictwo – Podmioty niemające legitymacji do wniesienia skargi	94

Rozdział 4**Tryb wnoszenia skargi 96**

Art. 54.	[Pośredni tryb wniesienia skargi. Uprawnienia autokontrolne organu administracji]	96
	Przepisy powiązane	98
1.	Pośredni tryb wnoszenia skargi	98
	Orzecznictwo – Pośredni tryb wnoszenia skargi	99
2.	Uprawnienia autokontrolne organu administracji publicznej	99
	Orzecznictwo – Instytucja autokontroli	102

Rozdział 5**Termin do wniesienia skargi 107**

Art. 53.	[Termin do wniesienia skargi]	107
	Przepisy powiązane	108
1.	Charakter terminu	108
2.	Sposób obliczania terminu	108
	Orzecznictwo – Bieg terminu do wniesienia skargi	111
	Orzecznictwo – Skutki wniesienia skargi do niewłaściwego organu	112
3.	Wyjątki przewidziane w przepisach szczególnych	113
	Orzecznictwo – Termin do wniesienia skargi na podstawie przepisów szczególnych	114

Rozdział 6**Obowiązek wyczerpania środków zaskarżenia 115**

Art. 52.	[Obowiązek wyczerpania środków zaskarżenia]	115
	Przepisy powiązane	116
1.	Wyczerpanie środków zaskarżenia jako przesłanka dopuszczalności skargi	116
	Orzecznictwo – Wyczerpanie środków zaskarżenia	119

Rozdział 7

Wniosek zaskarżenia	121
Art. 145. [Uwzględnienie skargi na decyzję lub postanowienie]	121
Art. 145a. [Zobowiązanie organu do wydania decyzji lub postanowienia. Wymierzenie organowi grzywny]	122
Art. 146. [Uwzględnienie skargi na inne niż decyzje lub postanowienia akty lub czynności z zakresu administracji publicznej]	123
Art. 147. [Uwzględnienie skargi na uchwały lub akty prawa miejscowego]	123
Art. 148. [Uwzględnienie skargi na akt nadzoru]	123
Art. 149. [Uwzględnienie skargi na bezczynność organów]	124
Art. 150. [Uwzględnienie skargi na pozostałe akty lub czynności]	124
Art. 154. [Uwzględnienie skargi na niewykonanie wyroku uwzględniającego skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania]	125
Przepisy powiązane	126
1. Istota wniosku zaskarżenia	126
2. Wniosek zaskarżenia w skardze na decyzję lub postanowienie	126
Orzecznictwo – Wniosek zaskarżenia w skardze na decyzję lub postanowienie	132
3. Wniosek zaskarżenia w skardze na akty i czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 i 4a p.p.s.a.	134
Orzecznictwo – Wniosek zaskarżenia w skardze na inne niż decyzje i postanowienia akty oraz czynności	135
4. Wniosek zaskarżenia w skardze na uchwałę lub akt, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 5 i 6 p.p.s.a.	136
Orzecznictwo	137
5. Wniosek zaskarżenia w skardze na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania	139
Orzecznictwo – Wniosek zaskarżenia w skardze na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania	140
6. Wniosek zaskarżenia w skargach na niewykonanie wyroku uwzględniającego skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania	142
Orzecznictwo	143
7. Wniosek zaskarżenia w skargach przewidzianych w przepisach szczególnych	145

Rozdział 8

Wniosek o zwrot kosztów postępowania	146
Art. 200. [Zasada zwrotu kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego]	146
Przepisy powiązane	146
1. Zasada rezultatu	146
2. Zasada zwrotu kosztów celowych	147
Orzecznictwo	147

Art. 201.	[Zwrot kosztów w przypadku uwzględnienia skargi w trybie autokontroli lub umorzenia postępowania w wyniku mediacji]	149
1.	Zasady zwrotu	149
	Orzecznictwo	150
Art. 202.	[Zasada zwrotu kosztów kilku skarżącym]	151
	Przepisy powiązane	151
1.	Zasady zwrotu kosztów przy współuczestnictwie	151
	Orzecznictwo	151
Art. 205.	[Zasada zwrotu kosztów niezbędnych]	152
	Przepisy powiązane	152
1.	Koszty związane z osobistym działaniem strony	153
	Orzecznictwo – Koszty związane z osobistym działaniem strony	155
2.	Koszty strony działającej przez pełnomocnika	156
	Orzecznictwo – Koszty strony reprezentowanej przez zawodowego pełnomocnika	160

Rozdział 9

Sprzeciw od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a. 162

Art. 64a.	[Dopuszczalność]	162
	Przepisy powiązane	162
1.	Charakter prawny sprzeciwu	162
Art. 64b.	[Wymagania formalne]	163
	Przepisy powiązane	164
1.	Wymagania formalne sprzeciwu	164
	Orzecznictwo – Wymagania formalne sprzeciwu	166
Art. 64c.	[Termin i tryb wniesienia sprzeciwu]	166
1.	Termin wniesienia sprzeciwu	167
2.	Tryb wniesienia sprzeciwu	167
3.	Odmienności postępowania w przedmiocie sprzeciwu od decyzji	168

CZĘŚĆ DRUGA SKARGA KASACYJNA

Rozdział 1

Dopuszczalność skargi kasacyjnej 171

Art. 173.	[Dopuszczalność]	171
	Przepisy powiązane	171
1.	Charakter skargi kasacyjnej	172
2.	Rodzaje orzeczeń zaskarżalnych skargą kasacyjną	172
	Orzecznictwo – Dopuszczalność skargi kasacyjnej	178
3.	Legitymacja do wniesienia skargi kasacyjnej	179
	Orzecznictwo – Legitymacja do wniesienia skargi kasacyjnej	181

Rozdział 2

Wymagania formalne 185

Art. 176. [Elementy składowe skargi kasacyjnej]	185
Przepisy powiązane	185
1. Skarga kasacyjna jako kwalifikowane pismo procesowe	186
Orzecznictwo – Elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej	188
2. Wymagania ogólne skargi kasacyjnej	189
Orzecznictwo – Wymagania skargi kasacyjnej jako pisma w postępowaniu sądowym	193
3. Określenie zaskarżonego orzeczenia	193
4. Wskazanie zakresu zaskarżenia	193
Orzecznictwo – Zakres zaskarżenia	195
5. Przytoczenie podstaw kasacyjnych	196
Orzecznictwo – Podstawy skargi kasacyjnej	198
6. Wniosek zaskarżenia	206

Rozdział 3

Tryb i termin wnoszenia skargi kasacyjnej 207

Art. 177. [Wniesienie skargi kasacyjnej]	207
Przepisy powiązane	208
1. Tryb wnoszenia skargi kasacyjnej	208
Orzecznictwo – Tryb wnoszenia skargi kasacyjnej	209
2. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej	210
Orzecznictwo – Termin do wniesienia skargi kasacyjnej	213

Rozdział 4

Podstawy skargi kasacyjnej 215

Art. 174. [Podstawy skargi kasacyjnej]	215
Przepisy powiązane	215
1. Charakter skargi kasacyjnej	215
Orzecznictwo	217
2. Naruszenie prawa materialnego	217
Orzecznictwo – Naruszenie prawa materialnego	221
3. Naruszenie przepisów postępowania	225
Orzecznictwo – Naruszenie przepisów postępowania	231
4. Naruszenie przepisów ustrojowych	239
Orzecznictwo – Naruszenie przepisów prawa ustrojowego	241
Art. 183. [Zakres rozpoznania skargi. Przestanki nieważności postępowania]	242
Przepisy powiązane	242
1. Przyczyny nieważności postępowania jako podstawa skargi kasacyjnej	243
2. Rozpoznanie sprawy mimo braku przesłanek procesowych	244
Orzecznictwo – Brak zdolności sądowej lub procesowej strony lub brak prawidłowej reprezentacji	247
Orzecznictwo – <i>Res iudicata</i>	249

3. Rażące wadliwości postępowania zawinione przez sąd	250
Orzecznictwo – Skład sądu sprzeczny z przepisami prawa	252
Orzecznictwo – Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw	255

Rozdział 5

Wniosek zaskarżenia	260
Art. 179a. [Uprawnienia autokontrolne sądu pierwszej instancji]	260
Art. 185. [Uwzględnienie skargi kasacyjnej]	260
Art. 188. [Orzeczenie reformatoryjne]	261
Art. 189. [Odrzucenie skargi. Umożnienie postępowania]	261
Przepisy powiązane	261
1. Wniosek o dokonanie autokontroli orzeczenia przez sąd pierwszej instancji	261
Orzecznictwo	263
2. Wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia	264
Orzecznictwo	265

Rozdział 6

Wniosek o zwrot kosztów postępowania	268
Art. 203. [Zwrot kosztów postępowania kasacyjnego w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej]	268
Art. 204. [Zwrot kosztów postępowania kasacyjnego w razie oddalenia skargi kasacyjnej]	268
Przepisy powiązane	269
1. Koszty postępowania kasacyjnego	269
Orzecznictwo	270

CZĘŚĆ TRZECIA

WNIOSKI DODATKOWE

Rozdział 1

Wniosek o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności	273
Art. 61. [Dopuszczalność wstrzymania zaskarżonego aktu lub czynności]	273
Przepisy powiązane	274
1. Akty lub czynności objęte ochroną tymczasową	274
Orzecznictwo – Akty lub czynności podlegające wstrzymaniu	276
2. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez organ administracji	279
3. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny	281
Orzecznictwo – Przesłanki wstrzymania zaskarżonego aktu lub czynności	282

Rozdział 2

Wniosek o dopuszczenie dowodu z dokumentu 288

Art. 106. [Postępowanie dowodowe]	288
Przepisy powiązane	289
1. Zakres postępowania dowodowego	289
Orzecznictwo – Cel postępowania dowodowego	290
2. Wniosek dowodowy	292
Orzecznictwo – Dopuszczalne środki dowodowe	293

Rozdział 3

Wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym 296

Art. 119. [Przesłanki rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym]	296
Art. 121. [Przesłanka rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym]	297
Przepisy powiązane	297
1. Zakres postępowania uproszczonego	297
2. Forma i treść wniosku o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym	298

Rozdział 4

Wniosek o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego 299

Art. 115. [Cel postępowania mediacyjnego]	299
Przepisy powiązane	299
1. Podmioty legitymowane do złożenia wniosku	299
2. Forma i treść wniosku	300
Orzecznictwo	300

Rozdział 5

Wniosek o przyznanie prawa pomocy 301

I. Zakres prawa pomocy 301

Art. 244. [Zakres prawa pomocy]	301
Art. 245. [Zakres całkowity i częściowy]	302
1. Charakter instytucji prawa pomocy	302
2. Zakres udzielenia prawa pomocy	302
Orzecznictwo	303

II. Forma i treść wniosku 305

Art. 243. [Wniosek o przyznanie prawa pomocy]	305
Art. 252. [Treść wniosku]	305
Przepisy powiązane	306
1. Termin do wniesienia wniosku o przyznanie prawa pomocy	306
Orzecznictwo – Termin do złożenia wniosku o przyznanie prawa pomocy	307

2. Legitymacja do żądania przyznania prawa pomocy	308
3. Formularz wniosku o przyznanie prawa pomocy	309
Orzecznictwo – Urzędowy formularz wniosku o przyznanie prawa pomocy	311
4. Ciężar dowodu w postępowaniu w sprawie przyznania prawa pomocy	312
Orzecznictwo – Zasada dyspozycyjności i ciężar dowodu w postępowaniu w sprawie przyznania prawa pomocy	313
III. Przesłanki przyznania prawa pomocy	316
Art. 246. [Przesłanki przyznania prawa pomocy]	316
Art. 247. [Wyłączenie prawa pomocy]	316
Przepisy powiązane	317
1. Pozytywne przesłanki przyznania prawa pomocy	317
Orzecznictwo – Sytuacja finansowa i majątkowa wnioskodawcy w postępowaniu o przyznanie prawa pomocy	319
2. Negatywne przesłanki prawa pomocy	324
Orzecznictwo – Oczywista bezzasadność skargi	326
Rozdział 6	
Wniosek o przywrócenie uchybionego terminu	329
I. Przesłanki przywrócenia terminu	329
Art. 86. [Przywrócenie terminu]	329
Przepisy powiązane	329
1. Charakter instytucji przywrócenia uchybionego terminu	330
2. Przesłanki przywrócenia terminu	330
Orzecznictwo – Rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu	330
3. Zaistnienie dla strony ujemnych skutków procesowych	332
Orzecznictwo – Ujemne skutki procesowe uchybienia terminu	333
4. Rozstrzygnięcia w przedmiocie przywrócenia terminu	333
II. Wymagania formalne wniosku o przywrócenie terminu	334
Art. 87. [Wniosek o przywrócenie terminu]	334
Przepisy powiązane	334
1. Zasada dyspozycyjności	334
2. Wymagania formalne wniosku o przywrócenie terminu	335
3. Termin do wniesienia wniosku o przywrócenie terminu	336
4. Brak winy strony w uchybieniu terminowi	336
Orzecznictwo – Okoliczności faktyczne, które uzasadniają brak winy w uchybieniu terminowi	337
Orzecznictwo – Okoliczności faktyczne, które nie uzasadniają braku winy w uchybieniu terminowi	340
5. Choroba strony jako przesłanka braku winy w uchybieniu terminowi	347

Orzecznictwo – Okoliczności faktyczne, które uzasadniają brak winy w uchybieniu terminowi	348
6. Przesłanka braku winy strony reprezentowanej przez pełnomocnika	351
Orzecznictwo – Uchybienie terminowi przez stronę reprezentowaną przez przedstawiciela	352
7. Niekonkurencyjność wniosku o przywrócenie terminu i zażalenia	357
Orzecznictwo – Niekonkurencyjność wniosku o przywrócenie terminu i zażalenia	358
III. Wniosek spóźniony lub niedopuszczalny	359
Art. 88. [Odrzucenie wniosku]	359
Przepisy powiązane	359
1. Spóźniony wniosek o przywrócenie terminu	359
Orzecznictwo – Dochowanie terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu	359
2. Niedopuszczalność wniosku o przywrócenie terminu	360
Orzecznictwo	360
IV. Wniosek o wstrzymanie postępowania lub wykonania orzeczenia	363
Art. 89. [Dopuszczalność wstrzymania postępowania]	363
1. Istota niesuspensywności wniosku o przywrócenie terminu	363
2. Rozstrzygnięcie w przedmiocie wstrzymania postępowania lub wykonania orzeczenia	363
Orzecznictwo	364
Rozdział 7	
Wniosek o wyłączenie sędziego	365
I. Wymagania formalne wniosku o wyłączenie sędziego	365
Art. 20. [Termin i forma wniosku o wyłączenie sędziego]	365
Przepisy powiązane	366
1. Charakter instytucji wyłączenia sędziego	366
2. Podmioty uprawnione do zgłoszenia wniosku o wyłączenie sędziego	366
3. Elementy wniosku o wyłączenie sędziego	366
4. Ponowny wniosek o wyłączenie sędziego	368
Orzecznictwo	368
II. <i>Iudex inhabilis</i>	372
Art. 18. [Przesłanki wyłączenia sędziego z mocy ustawy]	372
Przepisy powiązane	373
1. Istota i skutki wystąpienia przesłanek wyłączenia sędziego z mocy ustawy	373
Orzecznictwo	374
2. Powiązanie sędziego z podmiotami postępowania	374

Orzecnictwo	375
3. Powiązanie sędziego z przedmiotem postępowania	376
Orzecnictwo	378
III. Iudex suspectus	381
Art. 19. [Wyłączenie sędziego na wniosek]	381
Przepisy powiązane	381
1. Przesłanki względne wyłączenia sędziego	381
2. Stosunek osobisty	382
Orzecnictwo	382
IV. Rozstrzygnięcia w sprawie wyłączenia sędziego	389
Art. 22. [Właściwość i skład sądu]	389
Przepisy powiązane	389
1. Rozstrzygnięcie w przedmiocie wyłączenia sędziego	389
Orzecnictwo	390
V. Wyłączenie protokolanta, referendarza sądowego oraz prokuratora	391
Art. 24. [Odesłanie]	391
Przepisy powiązane	391
1. Zakres stosowania przepisów o wyłączeniu sędziego	391
Orzecnictwo	392
Literatura	393

Suplement. Wzory

I. Wzory pism procesowych	VII
1. Wzór skargi	VII
2. Wzór skargi kasacyjnej	XI
3. Wzór wniosku o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności	XIV
4. Wzór wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentu	XVI
5. Wzór wniosku o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym	XVIII
6. Wzór wniosku o przeprowadzenie postępowania medacyjnego	XIX
7. Wzór wniosku o przywrócenie uchybionego terminu	XXI
8. Wzór wniosku o wyłączenie sędziego	XXIII
II. Skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego	XXV
1. Elementy skargi jako pisma w postępowaniu sądowym	XXV
2. Elementy skargi jako pisma o charakterze kwalifikowanym	XXVIII
3. Przykładowe zarzuty skargi oparte na naruszeniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego	XXXVIII

WYKAZ SKRÓTÓW

1. Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 534 ze zm.)
- o.p. – ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2020 r. poz. 1325 ze zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2325 ze zm.)
- p.u.s.a. – ustawa z 25.07.2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 137 ze zm.)
- pr. bank. – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896 ze zm.)
- r.w.s.z.p.w. – rozporządzenie Rady Ministrów z 16.12.2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2021 r. poz. 535)
- u.d.u.r. – ustawa z 11.09.2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1130 ze zm.)
- u.i.d.p. – ustawa z 17.02.2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 670)

u.j.p.	– ustawa z 7.10.1999 r. o języku polskim (Dz.U. z 2021 r. poz. 672)
u.KAS	– ustawa z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 422 ze zm.)
u.k.s.c.	– ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 755 ze zm.)
u.p.e.a.	– ustawa z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1427 ze zm.)
u.r.l.	– ustawa z 15.09.2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 741 ze zm.)
u.rz.p.	– ustawa z 11.04.2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1861)
u.s.g.	– ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713)
u.s.p.	– ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920)
u.s.k.o.	– ustawa z 12.10.1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz.U. z 2018 r. poz. 570)
u.st.w.	– ustawa z 21.06.2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1928 ze zm.)
u.s.w.	– ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2020 r. poz. 1668 ze zm.)
u.s.z.a.	– ustawa z 15.12.2000 r. o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 1117)
u.w.a.rz.	– ustawa z 23.01.2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2019 r. poz. 1464)

2. Oficjalne wydawnictwa z orzecnictwem

ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSAiWSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych (od 2004 r.)
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Seria A

3. Czasopisma

Mon. Pod.	– Monitor Podatkowy
PiP	– Państwo i Prawo
PPP	– Przegląd Prawa Publicznego
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
PS	– Przegląd Sądowy
ST	– Samorząd Terytorialny
ZNUJ	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZNSA	– Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego

4. Sądy i inne instytucje

ETPCz	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
RP	– Rzeczpospolita Polska
RPO	– Rzecznik Praw Obywatelskich
SA	– sąd apelacyjny
SKO	– samorządowe kolegium odwoławcze
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

5. Inne

Dz.U.	– Dziennik Ustaw
LEX	– system informacji prawnej LEX

WSTĘP

Postępowanie sądowoadministracyjne jest uregulowane przepisami ustawy z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, która weszła w życie 1.01.2004 r., realizując wynikającą z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego. Realizacja tej zasady spowodowała rewolucję w dotychczasowym systemie sądowej kontroli administracji publicznej, który do 31.12.2003 r. opierał się na zasadzie jednoinstancyjności, ukształtowanej na wzór austriacki, a realizowanej przez Naczelny Sąd Administracyjny z siedzibą w Warszawie, działający także przez ośrodki zamiejscowe. Reforma sądownictwa administracyjnego wprowadziła kasacyjny model instancyjności, w którym środkiem odwoławczym od orzeczeń (wyroków i niektórych postanowień kończących postępowanie w sprawie) sądów administracyjnych pierwszej instancji jest skarga kasacyjna. Ustawą z 9.04.2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. poz. 658) został znowelizowany art. 188 p.p.s.a., co spowodowało, iż skarga kasacyjna utraciła w zasadzie swój kasacyjny charakter.

Choć ustawodawca nie wprowadził w postępowaniu sądowoadministracyjnym – co do zasady – przymusu adwokacko-radcowskiego, jednak profesjonalni pełnomocnicy (adwokaci, radcowie prawni, doradcy

podatkowi, rzecznicy patentowi) stanowią najistotniejszą kategorię podmiotów uprawnionych do reprezentowania w nim stron. Przy sporządzaniu skargi kasacyjnej, zażalenia na postanowienie wojewódzkiego sądu administracyjnego o odrzuceniu skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie postępowania (jeśli do wznowienia postępowania właściwy jest Naczelny Sąd Administracyjny) oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia obowiązuje przymus adwokacko-radcowski, w kształcie, jaki nadano mu w art. 175 p.p.s.a.

W postępowaniu sądowoadministracyjnym na etapie wniesienia skargi (a od 1.06.2017 r., w wyniku nowelizacji Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi ustawą z 7.04.2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 935, również sprzeciwu od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a.) oraz skargi kasacyjnej obowiązuje zasada skargowości, a zatem postępowanie sądowe (pierwszo- i drugoinstancyjne) jest uruchamiane na skutek wniesienia przez legitymowany podmiot odpowiedniego środka prawnego. Skarga (jak również sprzeciw, o którym była mowa wyżej) do wojewódzkiego sądu administracyjnego jest środkiem prawnym nadzwyczajnym, o charakterze zewnętrznym, który uruchamia postępowanie kontrolne prowadzone przez sąd administracyjny. Przedmiotem kontroli, sprawowanej w oparciu o kryterium legalności, jest działalność administracji publicznej w zakresie określonym ustawowo. Skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym, służącym od wskazanych w ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych, uruchamiającym kontrolę instancyjną sprawowaną przez Naczelny Sąd Administracyjny.

Niezwykle istotne jest zatem, aby pismo procesowe będące skargą, sprzeciwem od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a. lub skargą kasacyjną było prawidłowo skonstruowane zarówno pod względem formalnym, jak i materialnym, gdyż tylko takie pismo procesowe spełni swoją rolę polegającą na uruchomieniu postępowania przed sądem administracyjnym pierwszej lub drugiej instancji.

Niniejsza książka ma w założeniu stanowić pomoc dla profesjonalnych pełnomocników (adwokatów, radców prawnych, doradców

podatkowych, rzeczników patentowych), działających w postępowaniu sądowoadministracyjnym w spełnianiu ich obowiązków procesowych, polegających na sporządzaniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego, sprzeciwu od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a. i skargi kasacyjnej. Opracowanie ma również służyć jako materiał szkoleniowy, w szczególności dla aplikantów adwokackich i radcowskich, stanowiący pomoc w przygotowaniu do egzaminów: adwokackiego i radcowskiego.

Książka ma postać opracowania komentarzowego, jednak jej układ abstrahuje od kolejności przyjętej w ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. W publikacji zamieszczono wybrane przepisy tej ustawy, mające istotne znaczenie na etapie sporządzania skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego, sprzeciwu od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a. oraz skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Uwzględnione zostały także te przepisy, które dotyczą wniosków dodatkowych, fakultatywnie zamieszczanych w powyższych pismach procesowych (np. o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności, o przywrócenie terminu, o wyłączenie sędziego).

Dla zachowania przejrzystości wywodów opracowanie zostało podzielone na trzy części, obejmujące kolejno rozważania dotyczące skargi do WSA oraz sprzeciwu od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a. (część pierwsza), skargi kasacyjnej (część druga) oraz wniosków dodatkowych, jakie mogą być fakultatywnie zamieszczane zarówno w skardze (sprzeciwie od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a.), jak i skardze kasacyjnej (część trzecia). W suplemencie przedstawiono przykładowe wzory pism procesowych.

Poszczególne części zostały opracowane według jednolitego schematu, zamieszczono w nich komentarz do wybranych przepisów Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz bogaty wybór orzecznictwa sądów administracyjnych związanego z poruszonymi zagadnieniami, uwzględniający nie tylko dominującą linię orzecniczą, lecz również orzeczenia od niej odbiegające. Ponieważ opracowanie ma mieć walor przede wszystkim praktyczny, rozważania teoretyczne oraz poglądy przedstawicieli nauki są cytowane i powoływane jedynie w niezbędnym zakresie.

W piątym wydaniu niniejszego opracowania uwzględniono w szczególności zmiany ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi wprowadzone art. 96 pkt 1–17 i 19 ustawy z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. poz. 2320 ze zm.), które wchodzi w życie 1.10.2029 r. Powyższe zmiany zostały w tekście oznaczone kursywą.

W opracowaniu został uwzględniony stan prawny na dzień 1.09.2021 r., wraz ze zmianami wyżej wymienionymi.

CZĘŚĆ PIERWSZA

SKARGA DO WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO I SPRZECIW OD DECYZJI WYDANEJ NA PODSTAWIE ART. 138 § 2 K.P.A.

ROZDZIAŁ 1

WYMAGANIA FORMALNE SKARGI DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO JAKO PISMA W POSTĘPOWANIU SĄDOWYM

ART. 46. [ELEMENTY SKŁADOWE PISMA STRONY]

§ 1. Każde pismo strony powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- 2) oznaczenie rodzaju pisma;
- 3) osnovę wniosku lub oświadczenia;
- 4) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- 5) wymienienie załączników.

§ 2. Pismo strony powinno ponadto zawierać w przypadku:

- 1) gdy jest pierwszym pismem w sprawie:
 - a) oznaczenie miejsca zamieszkania, a w razie jego braku – adresu do doręczeń, lub siedziby i adresów stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników,
 - b) numer PESEL strony wnoszącej pismo, będącej osobą fizyczną, oraz numer PESEL jej przedstawiciela ustawowego, jeżeli są obowiązani do jego posiadania albo posiadają go, nie mając takiego obowiązku, lub

- c) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku jego braku – numer identyfikacyjny REGON albo numer w innym właściwym rejestrze lub ewidencji, albo numer identyfikacji podatkowej strony wnoszącej pismo, niebędącej osobą fizyczną, która nie ma obowiązku wpisu we właściwym rejestrze lub ewidencji, jeżeli jest ona obowiązana do jego posiadania,
 - d) oznaczenie przedmiotu sprawy;
- 2) dalszych pism procesowych – sygnaturę akt.

§ 2a. W przypadku gdy pismo strony jest wnoszone w formie dokumentu elektronicznego, powinno ponadto zawierać adres elektroniczny oraz zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 2a.¹ W przypadku gdy pismo strony jest wnoszone w postaci elektronicznej, powinno ponadto zawierać adres do doręczeń elektronicznych oraz zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 2b. Zasady podpisywania przewidziane w § 2a dotyczą także załączników wnoszonych w formie dokumentu elektronicznego.

§ 2b.² Zasady podpisywania przewidziane w § 2a dotyczą także załączników wnoszonych w postaci elektronicznej.

§ 2c. Pismo wnoszone w innej formie niż forma dokumentu elektronicznego, zawierające żądanie doręczania pism sądu za pomocą środków komunikacji elektronicznej, powinno zawierać oznaczenie adresu elektronicznego.

§ 2c.³ Pismo wnoszone w innej postaci niż postać elektroniczna, zawierające żądanie doręczania pism sądu za pomocą środków

¹ Art. 46 § 2a zmieniony przez art. 96 pkt 4 ustawy z 18 listopada 2020 r. (Dz.U. poz. 2320) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2029 r.

² Art. 46 § 2b zmieniony przez art. 96 pkt 4 ustawy z 18 listopada 2020 r. (Dz.U. poz. 2320) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2029 r.

³ Art. 46 § 2c zmieniony przez art. 96 pkt 4 ustawy z 18 listopada 2020 r. (Dz.U. poz. 2320) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2029 r.

komunikacji elektronicznej, powinno zawierać adres do doręczeń elektronicznych.

§ 2d. Jeżeli pismo, o którym mowa w § 2a, nie zawiera adresu elektronicznego, sąd przyjmuje, że właściwym jest adres elektroniczny, z którego nadano pismo wniesione w formie dokumentu elektronicznego, a gdy wniesiono je w innej formie i zawiera ono żądanie, o którym mowa w § 2c, doręczenie pism przez sąd następuje na adres wskazany zgodnie z § 2 pkt 1 lit. a, przy czym w pierwszym piśmie sąd poucza o warunku podania adresu elektronicznego w żądaniu doręczania pism środkami komunikacji elektronicznej.

§ 2d.⁴ *Jeżeli pismo, o którym mowa w § 2a, nie zawiera adresu do doręczeń elektronicznych, sąd przyjmuje, że właściwy jest adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwanej dalej „bazą adresów elektronicznych”, albo adres do doręczeń elektronicznych, z którego nadano pismo, a gdy wniesiono je w innej postaci niż postać elektroniczna i zawiera ono żądanie, o którym mowa w § 2c, doręczenie pism przez sąd następuje na adres wskazany zgodnie z § 2 pkt 1 lit. a, przy czym w pierwszym piśmie sąd poucza o warunku podania adresu do doręczeń elektronicznych w żądaniu doręczania pism środkami komunikacji elektronicznej.*

§ 3. Do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo lub jego wierzytelny odpis, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który w danej sprawie nie złożył jeszcze tych dokumentów przed sądem.

§ 4. Za stronę, która nie może się podpisać, podpisuje pismo osoba przez nią upoważniona, z wymienieniem przyczyny, dla której strona sama się nie podpisała.

⁴ Art. 46 § 2d zmieniony przez art. 96 pkt 4 ustawy z 18 listopada 2020 r. (Dz.U. poz. 2320) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2029 r.

PRZEPISY POWIĄZANE:

art. 37, 37a, 45, 49, 57, 65, 67, 74a p.p.s.a. (utraci moc obowiązującą z dniem 1.10.2029 r.); art. 4 pkt 1 i art. 5 ust. 2 u.j.p.; art. 2 ust. 4 u.i.d.p.

1. SKARGA DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO JAKO PISMO PROCESOWE

Pismami procesowymi w ścisłym tego słowa znaczeniu są pisma wnoszone przez strony do sądu bądź w celu wszczęcia postępowania, bądź w jego toku w związku ze sprawą. Zgodnie z art. 45 p.p.s.a. pisma w postępowaniu sądowym (pisma procesowe) obejmują wnioski i oświadczenia stron składane poza rozprawą. Pisma procesowe dzielą się na zwykłe i kwalifikowane. Pisma zwykłe muszą odpowiadać wyłącznie wymaganiom formalnym określonym w art. 46 i 47 p.p.s.a.

Zgodnie z art. 49b p.p.s.a. prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego może określić wzory dokumentów elektronicznych, które mogą być wykorzystywane w postępowaniu w sprawach sądowoadministracyjnych. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego udostępnia wzory dokumentów elektronicznych w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego jest pismem procesowym kwalifikowanym, a zatem pismem mającym szczególne oznaczenie, którego osnowa zawartych w nim wniosków i oświadczeń jest w sposób szczególny określona przez ustawę. Szczególne wymagania formalne dla skargi zostały przewidziane w art. 57 p.p.s.a. Skarga jest pismem wnoszonym przez skarżącego do wojewódzkiego sądu administracyjnego w celu wszczęcia postępowania sądowoadministracyjnego.

Pisma procesowe, w tym również skarga, powinny być sporządzane w języku polskim, gdyż jest to język urzędowy w sądach, zgodnie z art. 4 pkt 1 u.j.p. Obowiązek składania oświadczeń woli i wiedzy w języku polskim wynika wprost z art. 5 ust. 2 u.j.p.

2. WYMAGANIA FORMALNE PISMA PROCESOWEGO

Artykuł 46 p.p.s.a. określa ogólne warunki, którym musi odpowiadać każde pismo strony, a zatem nie tylko skarga, lecz również każde kolejne pismo wnoszone w toku sprawy. Wymagania te są z reguły określane jako formalne, choć w istocie można je podzielić na dotyczące zewnętrznej formy samego pisma (np. oznaczenie rodzaju pisma), merytorycznej treści (osnowa wniosku lub oświadczenia) oraz niezbędnych załączników (pełnomocnictwo). Przepis powyższy wprowadza przy tym wyraźne rozróżnienie warunków pierwszego pisma procesowego i dalszych pism procesowych w sprawie.

ORZECZNICTWO

WARUNKI FORMALNE SKARGI

Mając na uwadze treść art. 57 § 1 p.p.s.a. skarga powinna czynić zadość wymaganiom pisma w postępowaniu sądowym, a ponadto zawierać: wskazanie zaskarżonej decyzji, postanowienia, innego aktu lub czynności, oznaczenie organu, którego działania, bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania skarga dotyczy oraz określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego. Przepis ten, określając wymogi skargi, wskazuje jednoznacznie, że dla kompletności tego środka wymagane jest m.in. precyzyjne podanie zaskarżonego aktu. W sytuacji zaś, gdy w samej treści skargi istniała rozbieżność co do tego, które orzeczenie wydane w toku prowadzonego postępowania zostaje zaskarżone, sąd pierwszej instancji powinien, na podstawie art. 49 § 1 p.p.s.a., wezwać stronę o uzupełnienie dostrzeżonego braku lub wyjaśnienie powstałej rozbieżności.

Postanowienie NSA z 23.04.2013 r., II GSK 535/13, LEX nr 1310090

3. CZĘŚĆ ADRESOWA PISMA

W tzw. części adresowej pisma należy określić podmioty postępowania, czyli sąd i strony, ewentualnie uczestników. **Oznaczenie sądu** powinno nastąpić przez wskazanie rodzaju sądu (wojewódzki sąd administracyjny, Naczelny Sąd Administracyjny), oznaczenie wydziału, do którego pismo jest kierowane, oraz podanie siedziby sądu, a w przypadku różnych adresów poszczególnych wydziałów – siedziby wydziału, w którym sprawa

ma być (lub jest) rozpatrywana. Ustawodawca nie wymaga co prawda, aby strona wskazywała wydział sądu, do którego kieruje swoje pismo, jednak właściwe oznaczenie wydziału, do którego pismo jest kierowane, przyspiesza obieg korespondencji.

Oznaczenie sądu powinno nastąpić zgodnie z przepisami o właściwości, zarówno rzeczowej, jak i miejscowej. Do rozpoznawania skarg właściwe są wojewódzkie sądy administracyjne. Zgodnie z art. 13 § 2 p.p.s.a. do rozpoznania sprawy właściwy jest wojewódzki sąd administracyjny, na którego obszarze właściwości ma siedzibę organ administracji publicznej, którego działalność została zaskarżona. Prezydent RP może w drodze rozporządzenia przekazać WSA rozpoznawanie spraw określonego rodzaju należących do właściwości innego WSA, jeżeli wymagają tego względy celowości. Dotychczas Prezydent RP skorzystał z powyższego uprawnienia w następujących wypadkach:

- 1) rozporządzeniem z 18.04.2011 r. w sprawie przekazania rozpoznawania innym wojewódzkim sądom administracyjnym niektórych spraw z zakresu działania Głównego Inspektora Transportu Drogowego (Dz.U. Nr 89, poz. 506 ze zm.) rozpoznawanie spraw z zakresu działania Głównego Inspektora Transportu Drogowego dotyczących nałożenia kar pieniężnych, o których mowa w art. 92a ustawy z 6.09.2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 919 ze zm.), przekazano wojewódzkim sądom administracyjnym, na których obszarze właściwości strona skarżąca zamieszkuje lub ma siedzibę;
- 2) rozporządzeniem z 22.02.2017 r. w sprawie przekazania rozpoznawania innym wojewódzkim sądom administracyjnym niektórych spraw z zakresu działania dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej, Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1773 ze zm.) rozpoznawanie spraw z zakresu działania:
 - a) dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej dotyczących wydawania w indywidualnych sprawach interpretacji przepisów prawa podatkowego (interpretacje indywidualne), o których mowa w art. 14b o.p., oraz wiążących informacji stawkowych, o których mowa w art. 42a ustawy z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2021 r. poz. 685 ze zm.),

- b) Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczących:
- umorzenia, odroczenia terminu płatności lub rozłożenia na raty należności z tytułu składek, o których mowa w art. 28 i 29 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.),
 - zwolnienia z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek, o których mowa w art. 31za ustawy z 2.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 1842 ze zm.),
- c) Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dotyczących umorzenia, odroczenia terminu płatności lub rozłożenia na raty należności z tytułu składek, o których mowa w art. 41a ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2021 r. poz. 266 ze zm.),

przekazano wojewódzkim sądom administracyjnym, na których obszarze właściwości strona skarżąca zamieszkuje lub ma siedzibę;

- 3) rozporządzeniem z 13.08.2004 r. w sprawie przekazania Wojewódzkim Sądom Administracyjnym w Gorzowie Wielkopolskim i Kielcach rozpoznawania spraw z obszaru województwa lubuskiego i świętokrzyskiego należących do właściwości Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i Krakowie (Dz.U. Nr 187, poz. 1926) Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Gorzowie Wielkopolskim przekazano sprawy, w których skargi na działalność organów administracji publicznej mających siedzibę na obszarze województwa lubuskiego zostały wniesione do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu i postępowanie nie zostało zakończone do 1.07.2005 r., a Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Kielcach przekazano sprawy, w których skargi na działalność organów administracji publicznej mających siedzibę na obszarze województwa świętokrzyskiego zostały wniesione do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie i postępowanie nie zostało zakończone do 1.07.2005 r.;
- 4) rozporządzeniem z 25.04.2003 r. w sprawie przekazania rozpoznawania innym wojewódzkim sądom administracyjnym niektórych spraw z zakresu działania Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób

Represjonowanych (Dz.U. Nr 72, poz. 653) rozpoznawanie spraw z zakresu działania Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, w których stroną skarżącą są osoby zamieszkałe poza obszarem właściwości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, przekazano wojewódzkim sądom administracyjnym, na których obszarze właściwości osoby te zamieszkują;

- 5) rozporządzeniem z 4.11.2020 r. w sprawie przekazania rozpoznawania innym wojewódzkim sądom administracyjnym niektórych spraw z zakresu działania Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (Dz.U. poz. 1999) rozpoznawanie spraw z zakresu działania Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia dotyczących wydawania decyzji administracyjnych:

- a) w sprawach zwrotu kosztów świadczenia opieki zdrowotnej, będącego świadczeniem gwarantowanym, udzielonego na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, o których mowa w art. 42d ust. 1 ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1398 ze zm.),
- b) o odmowie zwrotu kosztów, o których mowa w art. 42d ust. 2 ww. ustawy o świadczeniach,
- c) ustalających obowiązek zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty z tytułu zwrotu kosztów, wysokość tej kwoty oraz termin płatności, o których mowa w art. 42d ust. 21 ustawy o świadczeniach,
- d) w sprawach wydawania zgód na pokrycie kosztów transportu do miejsca dalszego leczenia w kraju, o których mowa w art. 42i ust. 9 ustawy o świadczeniach,
- e) ustalających obowiązek poniesienia kosztów świadczeń opieki zdrowotnej udzielonych w przypadkach określonych w art. 50 ust. 16 ustawy o świadczeniach, które Narodowy Fundusz Zdrowia poniósł zgodnie z art. 50 ust. 15 tej ustawy, wysokość tych kosztów oraz termin płatności, o których mowa w art. 50 ust. 18 ustawy o świadczeniach – w których strona skarżąca będąca osobą fizyczną zamieszkuje poza obszarem właściwości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie,

przekazuje się wojewódzkim sądom administracyjnym, na których obszarze właściwości strona skarżąca zamieszkuje.

Jeżeli w powyższych sprawach nie można ustalić sądu właściwego do rozpoznania sprawy zgodnie z powyższymi wskazaniem, sądem właściwym jest Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie.

Powyższym rozporządzeniem rozpoznawanie spraw z zakresu działania Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia dotyczących wydawania decyzji administracyjnych uwzględniających lub oddalających odwołanie dotyczące rozstrzygnięcia postępowania w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa w art. 154 ust. 3 ustawy o świadczeniach, w których miejsce składania ofert, określone w ogłoszeniu o postępowaniu w trybie konkursu ofert albo zaproszeniu do rokowań zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 139 ust. 9 ustawy o świadczeniach, znajduje się poza obszarem właściwości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, przekazuje się wojewódzkim sądom administracyjnym, na których obszarze właściwości znajduje się miejsce składania ofert w postępowaniu w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, określone w ogłoszeniu o postępowaniu w trybie konkursu ofert albo zaproszeniu do rokowań zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 139 ust. 9 ustawy o świadczeniach.

Oznaczenie stron w przypadku osób fizycznych następuje przez podanie ich imion i nazwisk, a w przypadku podmiotów niebędących osobami fizycznymi – przez podanie ich nazwy. Jeśli strona nie ma zdolności procesowej i nie może w sprawie działać samodzielnie, należy wskazać również imiona i nazwiska jej przedstawicieli ustawowych. Jeżeli strona działa przez pełnomocnika, konieczne jest podanie jego imienia i nazwiska, niezależnie od oznaczenia strony postępowania.

Zwyczajowo na pierwszym miejscu umieszcza się dane podmiotu wnoszącego pismo, a na kolejnych miejscach – dane pozostałych stron postępowania. Zachowanie tej reguły ułatwia sądowi identyfikację wnoszącego pismo.

Ponieważ skarga jest pierwszym pismem procesowym w sprawie, jej część adresowa powinna zawierać oznaczenie **miejsca zamieszkania**, a w razie jego braku – adresu do doręczeń, lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników. Wskazanie danych adresowych ma umożliwiać skuteczne dokonywanie doręczeń w postępowaniu

sądowoadministracyjnym. Zgodnie z art. 67 § 1 i 4 p.p.s.a., jeżeli stroną jest osoba fizyczna, doręczenia dokonuje się jej osobiście, a gdy nie ma ona zdolności procesowej – jej przedstawicielowi ustawowemu. Jeżeli ustanowiono pełnomocnika lub osobę upoważnioną do odbioru pism w postępowaniu sądowym, doręczenia należy dokonać tym osobom.

Pojęcia „miejsce zamieszkania” nie można interpretować wyłącznie jako określenie miejscowości, w której osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu (art. 25 k.c.), gdyż celem zamieszczenia danych w części adresowej pisma jest umożliwienie skutecznego dokonywania doręczeń w toku postępowania sądowego. W istocie zatem należy podać adres, pod którym należy dokonywać stronie (uczestnikowi) doręczeń. Oprócz nazwy miejscowości konieczne jest wskazanie nazwy ulicy, numeru domu i mieszkania. Choć ustawa nie wskazuje na konieczność podania właściwych numerów pocztowych kodów adresowych oraz siedziby właściwego do doręczeń urzędu pocztowego, należy również takie dane zamieścić w części adresowej pisma, z uwagi na ich niewątpliwą przydatność dla nadania pismu dalszego właściwego biegu. Wskazany adres nie musi być adresem zameldowania osoby fizycznej, istotne jest, aby pod wskazanym adresem istniała możliwość odbierania korespondencji przez adresata.

Zgodnie z art. 46 § 2a p.p.s.a. w przypadku gdy pismo strony jest wnoszone w formie dokumentu elektronicznego, powinno zawierać adres elektroniczny. Pismo wnoszone w innej formie niż forma dokumentu elektronicznego, zawierające żądanie doręczania pism sądu za pomocą środków komunikacji elektronicznej, powinno zawierać oznaczenie adresu elektronicznego. Jeżeli takie pismo nie zawiera adresu elektronicznego, sąd przyjmuje, że właściwym jest adres elektroniczny, z którego nadano pismo wniesione w formie dokumentu elektronicznego, a gdy wniesiono je w innej formie i zawiera ono żądanie, o którym mowa wyżej, doręczenie pism przez sąd następuje na adres wskazany zgodnie z art. 46 § 2 pkt 1 lit. a p.p.s.a., przy czym w pierwszym piśmie sąd poucza o warunku podania adresu elektronicznego w żądaniu doręczania pism środkami komunikacji elektronicznej.

Zgodnie z art. 67 § 2 i 3 p.p.s.a. pisma w postępowaniu sądowym lub orzeczenia dla osoby prawnej, jak również dla jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej doręcza się organowi uprawnionemu do

reprezentowania ich przed sądem lub do rąk pracownika upoważnionego do odbioru pism. Pisma w postępowaniu sądowym dla przedsiębiorców i wspólników spółek handlowych, wpisanych do rejestru sądowego na podstawie odrębnych przepisów, doręcza się na adres podany w rejestrze, chyba że strona wskazała inny adres do doręczeń.

Od 1.10.2029 r. art. 67 § 3 p.p.s.a. będzie obowiązywał w brzmieniu: „Pisma w postępowaniu sądowym dla przedsiębiorców i wspólników spółek handlowych, wpisanych do rejestru sądowego na podstawie odrębnych przepisów, doręcza się na adres do doręczeń elektronicznych, chyba że strona wskazała inny adres do doręczeń”. Zasady doręczania pism na adres do doręczeń elektronicznych zostały określone w art. 65a p.p.s.a.

W pierwszym piśmie procesowym powinien również znaleźć się numer PESEL strony wnoszącej pismo, będącej osobą fizyczną, oraz numer PESEL jej przedstawiciela ustawowego, jeżeli są obowiązani do jego posiadania albo posiadają go, nie mając takiego obowiązku, lub numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku jego braku – numer identyfikacyjny REGON albo numer w innym właściwym rejestrze lub ewidencji, albo numer identyfikacji podatkowej strony wnoszącej pismo, niebędącej osobą fizyczną, która nie ma obowiązku wpisu we właściwym rejestrze lub ewidencji, jeżeli jest ona obowiązana do jego posiadania.

ORZECZNICTWO

W okolicznościach konkretnej sprawy, gdy w aktach administracyjnych znajduje się numer PESEL strony wnoszącej skargę, nie można uznać, że niepodanie tego numeru w skardze, będące naruszeniem art. 46 § 2 pkt 1 lit. b p.p.s.a., stanowi brak formalny uniemożliwiający nadanie skardze prawidłowego biegu. W takiej sytuacji, stosownie do art. 49 § 1 p.p.s.a., niezasadne jest wezwanie do uzupełnienia braków formalnych skargi w omawianym zakresie pod rygorem jej odrzucenia.

Postanowienie NSA z 27.11.2019 r., I GZ 366/19, LEX nr 2745292

4. OZNACZENIE RODZAJU PISMA

Oznaczenie rodzaju pisma polega na wskazaniu nazwy, jaką pismu nadają przepisy ustawy. Obowiązek oznaczenia rodzaju pisma można sprowadzić do **zatytułowania go zgodnie z jego treścią i celem**. Jeśli pismo strony należy do pism o charakterze kwalifikowanym, należy podać jego ustawową nazwę, np. skarga, sprzeciw od decyzji, skarga kasacyjna, zażalenie, skarga o wznowienie postępowania, wniosek o przyznanie prawa pomocy. W przypadku innych pism należy nadać nazwę zgodną z jego treścią, np. wniosek o zawieszenie postępowania, wniosek o przeprowadzenie dowodu z dokumentu, wniosek o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego, wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym. Precyzyjne oznaczenie rodzaju pisma ułatwia rozpoznanie wniosków w nim zawartych, zatem w samym oznaczeniu rodzaju pisma powinny się znaleźć dane ułatwiające jego załatwienie. Należy jednak zaznaczyć, że mylne czy nie dość czytelne oznaczenie pisma przez stronę nie pociąga za sobą ujemnych dla niej następstw, gdyż nie tamuje nadania pismu dalszego, prawidłowego biegu. Każde pismo, niezależnie od tego, jakie oznaczenie nada mu strona, powinno być rozpoznane zgodnie z jej intencją zawartą w treści pisma.

ORZECZNICTWO

OZNACZENIE RODZAJU PISMA

W świetle art. 46 p.p.s.a. należy dojść do wniosku, że o charakterze prawnym danego pisma strony przesądza jego treść, a spośród cech formalnych taki element jak tytuł pisma nie może przesądzać o tym, czy dane pismo przynależy do określonej kategorii pism procesowych.

Prawidłowe oznaczenie pisma (art. 46 § 1 pkt 2 p.p.s.a.) jest [...] jednym z wielu elementów, które zgodnie z wymogami prawa powinno zawierać pismo kierowane do sądów administracyjnych. Spośród wszystkich warunków formalnych określonych w p.p.s.a. prawidłowe oznaczenie pisma należy uznać za ten element, którego brak nie jest na tyle istotny, aby uniemożliwić Sądowi rozpoznanie rzeczywistej intencji strony, którą komunikuje dane pismo, gdy spełnia ono pozostałe wymogi formalne określone w art. 46 p.p.s.a.

Postanowienie NSA z 25.10.2010 r., II FZ 530/10, LEX nr 742587

Oznaczenie rodzaju pisma polega na wskazaniu określenia zgodnego z treścią pisma i nazwą, jaką takiemu pismu nadają przepisy ustawy, np. skarga, wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu, wniosek o sporządzenie uzasadnienia. Niewłaściwe oznaczenie rodzaju pisma nie może wywoływać dla strony ujemnych skutków procesowych, jeżeli z treści pisma wynika, jaki jest jego rodzaj. Nadto wymaga podkreślenia, że każde pismo, niezależnie od tego, jakie oznaczenie nada mu strona, winno być rozpoznane zgodnie z intencją strony zawartą w treści pisma.

Postanowienie NSA z 1.07.2008 r., I OZ 470/08, LEX nr 494321

Trudności interpretacyjne stwarza sytuacja, gdy treść pisma i wynikający z niej zamiar wnoszącego pismo nie są zgodne z oznaczeniem pisma. W takich sytuacjach priorytet należy przyznać treści pisma, bowiem z niej wynika intencja strony.

Postanowienie NSA z 28.09.2010 r., I FZ 279/10, LEX nr 740730

Oznaczenie rodzaju pisma polega na wskazaniu określenia zgodnego z treścią pisma i nazwą, jaką takiemu pismu nadają przepisy ustawy (np. zażalenie bądź skarga). Z kolei osnowa wniosku lub oświadczenia to merytoryczna treść, jaką wniosek lub oświadczenie zawiera. Winno z niej wynikać, jaki jest faktyczny zamiar wnoszącego pismo. W zasadzie oba omawiane elementy pisma strony powinny ze sobą korelować.

Postanowienie NSA z 28.09.2010 r., I FZ 278/10, LEX nr 740729

Niewłaściwe oznaczenie rodzaju pisma nie może wywoływać dla strony ujemnych skutków, jeżeli z treści pisma wynika, jaki jest jego rodzaj, a każde pismo, niezależnie od tego, jakie oznaczenie nada mu strona, winno być rozpoznane zgodnie z intencją strony zawartą w treści pisma.

Postanowienie NSA z 28.09.2010 r., I FZ 281/10, LEX nr 740731

5. OSNOWA WNIOSKU LUB OŚWIADCZENIA

Osnowa pisma strony musi zawierać wniosek lub oświadczenie pochodzące od podmiotu wnoszącego pismo. Treść tego elementu formalnego pisma strony jest zależna od rodzaju pisma i celu, w jakim pismo jest wnoszone. W odniesieniu do pism kwalifikowanych przepisy szczególnie określają dodatkowe wymagania osnowy wniosku czy oświadczenia; w odniesieniu do skargi takim przepisem jest art. 57 p.p.s.a.

6. PODPIS

Każde pismo strony powinno być podpisane przez nią, jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika. W przepisach Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, jak również w innych przepisach prawa pozytywnego brak jest legalnej definicji pojęcia „podpis”. W znaczeniu językowym, powszechnie używanym, podpis stanowi napisany lub uwierzytelniony znak ręczny. **Podpis musi być własnoręczny**, co oznacza, że nie stanowi podpisu tzw. faksymile, czyli mechaniczne odbicie podpisu za pomocą kliszy czy pieczętki, chociażby stanowiło dokładne odtworzenie podpisu. Nie można również uznać za podpisane pisma wniesionego za pomocą telefaksu.

Podpis można zdefiniować jako znak ręczny określonej osoby, noszący indywidualne i powtarzalne cechy, pozwalające odróżnić go od innych i umożliwiające identyfikację osoby podpisującego oraz zbadanie autentyczności podpisu za pomocą badań grafologicznych.

Zgodnie z regulacjami art. 46 § 2a–2d p.p.s.a. w przypadku gdy pismo strony jest wnoszone w formie dokumentu elektronicznego, powinno zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Powyższe zasady podpisywania pism dotyczą także załączników wnoszonych w formie dokumentu elektronicznego.

Od 1.10.2029 r. powyższe zasady podpisywania pism dotyczyć będą także pism wnoszonych w postaci elektronicznej.

Jeżeli strona nie może się podpisać z powodu nieusuwalnej lub długotrwałej przyczyny (np. kalectwo lub choroba uniemożliwiająca złożenie własnoręcznego podpisu, analfabetyzm), **podpis składa osoba** przez nią **upoważniona**, podając przyczynę, dla której strona sama się nie podpisała. Osobą upoważnioną może być osoba trzecia, w tym również osoba, która nie może być w postępowaniu sądowoadministracyjnym pełnomocnikiem strony. Upoważnienie do złożenia podpisu nie wymaga szczególnej formy, wystarczy, że osoba podpisująca pismo powoła się na nie. Konieczność udowodnienia istnienia stosownego upoważnienia powstanie dopiero w przypadku podniesienia zarzutu lub powstania wątpliwości sądu w tym zakresie. Osoba upoważniona, składając podpis za stronę,

która nie może się podpisać, powinna podpisać się własnym imieniem i nazwiskiem, gdyż podpisanie się przez osobę trzecią imieniem i nazwiskiem strony stanowi naruszenie art. 270 k.k.

ORZECZNICTWO

PODPIS

1. Zgodnie z treścią art. 46 § 1 pkt 4 p.p.s.a. każde pismo strony powinno zawierać podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego. Podpis pod pismem w postępowaniu potwierdza, że pismo to pochodzi od osoby podpisującej je i sankcjonuje jej wolę dokonania czynności w postępowaniu. Nie budzi zatem wątpliwości, że gdy pismo sporządza osoba fizyczna we własnym imieniu bądź działając jako pełnomocnik czy przedstawiciel ustawy, to ona musi je podpisać. Podpis musi być własnoręczny z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 46 § 4 p.p.s.a.

2. Ani art. 49 § 1 p.p.s.a., ani art. 58 § 3 p.p.s.a. nie uzależniają skutku nieuzupełnienia braków formalnych, do usunięcia których stronę prawidłowo wezwano, od powodów ich nieusunięcia.

Postanowienie NSA z 12.12.2013 r., II FSK 2953/13, LEX nr 1406540

Podpis musi być własnoręczny (art. 46 § 1 pkt 4 p.p.s.a.). W sytuacji braku własnoręcznego podpisu, sąd wzywa stronę do usunięcia braku formalnego pisma przez jego podpisanie.

Postanowienie NSA z 16.09.2014 r., II OZ 922/14, LEX nr 1530879

Podpisem jest znak ręczny określonej osoby, noszący indywidualne i powtarzalne cechy, pozwalające odróżnić go od innych i umożliwiające identyfikację osoby podpisującego oraz zbadanie autentyczności podpisu.

Postanowienie NSA z 10.01.2013 r., I OZ 970/12, LEX nr 1273911

Stosownie do art. 46 § 1 pkt 4 p.p.s.a. każde pismo strony powinno zawierać podpis strony. Podpis ten musi być własnoręczny.

Sąd Najwyższy uznał, że podpisem jest znak ręczny określonej osoby pozwalający na jej identyfikację. Podpisem strony jest bowiem podpis w rozumieniu art. 78 k.c., który operuje pojęciem „własnoręcznego podpisu”.

Postanowienie NSA z 25.10.2010 r., II FZ 524/10, LEX nr 742581

Mechanicznie odtworzony podpis nie spełnia wymogu wskazanego w art. 46 § 1 pkt 4 p.p.s.a. w związku z art. 57 § 1 p.p.s.a.

Postanowienie WSA w Poznaniu z 28.10.2008 r., III SA/Po 368/08, LEX nr 504593

Z art. 46 § 1 pkt 4 i art. 57 § 1 p.p.s.a. wynika, iż skargę do Sądu należy podpisać, i że powinien być to podpis własnoręczny („podpis strony”), a nie np. mechanicznie odtworzony. Podpisem strony jest bowiem podpis w rozumieniu art. 78 k.c., który operuje pojęciem „własnoręcznego podpisu”. Nie musi to być jednak podpis czytelny.

Wyrok NSA z 10.11.2006 r., II FSK 1144/05, LEX nr 291823

Gdy pismo sporządza osoba fizyczna we własnym imieniu bądź działając jako pełnomocnik czy przedstawiciel ustawowy, to musi je ona podpisać. Podpis musi być własnoręczny z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 46 § 4 p.p.s.a.

Postanowienie NSA z 15.05.2013 r., II FSK 2139/12, LEX nr 1318863

Przepis art. 46 § 4 p.p.s.a. nie wprowadza żadnych ograniczeń dotyczących osoby, która z upoważnienia strony składa za nią podpis. Upoważnić do składania podpisu za stronę można więc także osobę, która w toku postępowania sądowo-administracyjnego nie może być pełnomocnikiem strony.

Postanowienie WSA w Lublinie z 12.07.2010 r., II SA/Lu 420/10, LEX nr 585041

Złożenie podpisu pod skargą ze wskazaniem z imienia i nazwiska skarżącego spełnia łącznie warunki formalne dotyczące zarówno złożenia podpisu przez skarżącego, jak i oznaczenia strony postępowania.

Wyrok WSA w Opolu z 10.03.2010 r., I SA/Op 78/10, LEX nr 606473

Skarga do sądu administracyjnego powinna być podpisana w sposób czyniący zażość zasadom reprezentowania podatnika, ujawnionym w Krajowym Rejestrze Sądowym. W przeciwnym razie skarga dotknięta jest brakiem formalnym, uzasadniającym jej odrzucenie.

Wyrok NSA z 23.06.2005 r., FSK 2640/04, LEX nr 150523

ORZECZNICTWO

WNIESIENIE PISMA DROGĄ ELEKTRONICZNĄ

Określony w ustawie warunek formy pisemnej uważa się za zachowany, jeżeli dokument elektroniczny został podpisany w sposób, o którym mowa w art. 46 § 2a (art. 12b § 1 p.p.s.a.). W myśl art. 46 § 2a p.p.s.a. w przypadku gdy pismo strony jest wnoszone w formie dokumentu elektronicznego, powinno ponadto zawierać adres elektroniczny oraz zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

Postanowienie WSA w Gliwicach z 12.04.2021 r., III SAB/GI 14/21,
LEX nr 3160334

7. WYMIENIENIE ZAŁĄCZNIKÓW

Z punktu widzenia formalnej poprawności pisma procesowego nie ma znaczenia, w którym miejscu znajduje się wymienienie załączników, choć z reguły następuje ono na końcu pisma, wyjątkowo zaś w jego treści. Strona powinna określić wszystkie załączniki, jakie składa do sądu wraz z pismem procesowym, tj. wskazać rodzaj i liczbę odpisów składanego pisma oraz innych załączników składanych w oryginale lub w odpisach. W szczególności pośród załączników powinno zostać wymienione dołączone do pisma procesowego pełnomocnictwo lub jego wierzytelny odpis.

8. PEŁNOMOCNICTWO

Zgodnie z art. 37 § 1 p.p.s.a. pełnomocnik obowiązany jest przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa. Adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także doradca podatkowy mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. Sąd może w razie wątpliwości zażądać urzędowego poświadczenia podpisu strony.

Jeżeli odpis pełnomocnictwa lub odpisy innych dokumentów wykazujących umocowanie zostały sporządzone w formie dokumentu elektronicznego (*od 1.10.2029 r. w postaci elektronicznej*), ich uwierzytelnienia dokonuje się z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu

elektronicznego, podpisu zaufanego albo podpisu osobistego. Odpisy pełnomocnictwa lub odpisy innych dokumentów wykazujących umocowanie uwierzytelniane elektronicznie sporządzane są w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 u.i.d.p.

Jeżeli pierwszą czynnością procesową jest złożenie pisma procesowego, pełnomocnictwo powinno być dołączone do tego pisma. **Pełnomocnictwo stanowi załącznik do pisma procesowego**, powinno zatem zostać wymienione pośród załączników. Pełnomocnik jest obowiązany złożyć pełnomocnictwo lub jego wierzytelny odpis odrębnie w każdej sprawie.

Nie zwalnia od obowiązku przedłożenia pełnomocnictwa w postępowaniu sądowoadministracyjnym fakt, że pełnomocnictwo zostało już przedłożone w postępowaniu administracyjnym. W takiej sytuacji obowiązkiem pełnomocnika jest sporządzenie uwierzytelnionego odpisu pełnomocnictwa z dokumentu znajdującego się w aktach administracyjnych lub dołączenie drugiego egzemplarza pełnomocnictwa. Powyższe stanowisko nie jest jednak jednolite w orzecznictwie sądów administracyjnych. Część składów orzekających przyjmuje, że złożenie nowego pełnomocnictwa do występowania przed sądem administracyjnym w sytuacji, gdy z akt sprawy niewątpliwie wynika prawo do zastępowania strony, jest zbędne.

Jeśli skargę wnosi pełnomocnik, który nie złożył pełnomocnictwa, wezwanie do uzupełnienia braku formalnego skargi (złożenia pełnomocnictwa) powinno być kierowane do pełnomocnika wnoszącego skargę.

ORZECZNICTWO

PEŁNOMOCNICTWO

Obowiązek złożenia pełnomocnictwa jest powiązany z pierwszą czynnością procesową i nie można jej utożsamiać z czynnością dokonaną przed organami administracji publicznej, ponieważ są to dwa różne autonomiczne postępowania. Wspomniana w art. 37 § 1 p.p.s.a. regulacja dotyczy postępowania sądowego, tak samo jak zawarty w art. 46 § 3 p.p.s.a. obowiązek pełnomocnika dołączania pełnomocnictwa. Okoliczność, że pełnomocnictwo znajduje się w aktach administracyjnych przedstawionych sądowi wraz ze skargą nie wyczerpuje dyspozycji art. 37 § 1 w zw. z art. 46 § 3 p.p.s.a. i nie zwalnia pełnomocnika z obowiązku dołączenia stosownego pełnomocnictwa na etapie postępowania sądowoadministracyjnego.

Wyrok NSA z 19.06.2019 r., I OSK 2203/17, LEX nr 2722177

Pełnomocnik może skutecznie powołać się na pełnomocnictwo złożone wcześniej w aktach administracyjnych nadesłanych wraz ze skargą na akt (działanie, bezczynność) organu, o ile treść tego pełnomocnictwa nie budzi wątpliwości co do jego zakresu i w sposób wyraźny obejmuje występowanie przed sądami administracyjnymi. Zgodnie bowiem z art. 46 § 3 p.p.s.a., do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który przedtem nie złożył pełnomocnictwa. Złożenie pełnomocnictwa do wniesienia skargi „przedtem” w rozumieniu art. 46 § 3 p.p.s.a. oznacza również złożenie takiego pełnomocnictwa w toku postępowania administracyjnego.

Postanowienie NSA z 24.06.2014 r., II OSK 1636/14, LEX nr 1481893

Złożenie pełnomocnictwa do wniesienia skargi „przedtem” w rozumieniu art. 46 § 3 p.p.s.a. oznacza również złożenie takiego pełnomocnictwa w toku postępowania administracyjnego. Treść pełnomocnictwa sąd powinien ocenić, w szczególności, w świetle art. 36 i 39 p.p.s.a.

Postanowienie NSA z 12.06.2014 r., I OSK 1190/14, LEX nr 1480852

ORZECZENIE ODMIENNE

Obowiązek złożenia pełnomocnictwa do występowania przed sądami administracyjnymi przy wnoszeniu skargi nie powstaje, gdy pełnomocnictwo to zostało już złożone w postępowaniu administracyjnym.

Postanowienie NSA z 8.11.2013 r., I GSK 1712/13, LEX nr 1440257

Nie można zgodzić się z twierdzeniem, że od obowiązku określonego w art. 46 § 3 w związku z art. 37 § 1 p.p.s.a. zwalnia fakt, że pełnomocnictwo zostało złożone w innym postępowaniu (administracyjnym). W takiej sytuacji obowiązkiem pełnomocnika jest dołączenie drugiego jego egzemplarza albo sporządzenie uwierzytelnionego odpisu pełnomocnictwa z dokumentu znajdującego się w aktach administracyjnych.

Postanowienie NSA z 2.09.2013 r., I FSK 1373/13, LEX nr 1363473

Od obowiązku określonego w art. 37 § 1 i potwierdzonego w art. 46 § 3 p.p.s.a. (stanowiącego, że do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który przedtem nie złożył pełnomocnictwa) nie zwalnia złożenie pełnomocnictwa w postępowaniu administracyjnym (do akt administracyjnych).

Postanowienie NSA z 21.12.2010 r., I FSK 1612/10, LEX nr 740572

Nie jest wystarczające dla uzupełnienia braku formalnego skargi – braku pełnomocnictwa – wskazanie przez pełnomocnika, iż oryginał pełnomocnictwa znajduje się w aktach administracyjnych sprawy.

**Postanowienie WSA w Warszawie z 27.05.2010 r., III SA/Wa 1003/10,
LEX nr 785404**

Sąd w postępowaniu sądowoadministracyjnym nie ma obowiązku poszukiwania pełnomocnictwa w aktach innych niż akta konkretnej sprawy.

Postanowienie NSA z 14.11.2012 r., II GZ 383/12, LEX nr 1248433

Pod pojęciem „akta sprawy”, o których mowa w art. 37 § 1 p.p.s.a., ustawodawca rozumie akta sprawy sądowoadministracyjnej, ponieważ przepisy tej ustawy normują postępowanie sądowe właśnie w sprawach sądowoadministracyjnych, czyli sprawach z zakresu kontroli działalności administracji publicznej. Zaznaczyć również należy, że materiał zgromadzony w aktach sprawy administracyjnej zostaje zwrócony organowi administracji po zakończeniu postępowania sądowego, a więc również ta okoliczność przemawia za koniecznością załączenia odrębnego dokumentu pełnomocnictwa do każdej sprawy sądowoadministracyjnej.

Wobec tego, od obowiązku określonego w art. 37 § 1 i potwierdzonego w art. 46 § 3 p.p.s.a. (stanowiącego, że do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który przedtem nie złożył pełnomocnictwa) nie zwalnia złożenie pełnomocnictwa w postępowaniu administracyjnym (do akt administracyjnych).

Postanowienie NSA z 21.12.2010 r., I FSK 1576/10, LEX nr 740564

Złożenie pełnomocnictwa oraz odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego do innej sprawy toczącej się przed tut. Sądem nie spełnia wymogu pisma w postępowaniu sądowym.

Pogląd zaprezentowany przez tut. Sąd znajduje wyraz w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 kwietnia 2005 r., I GSK 89/2005, który zaznaczył, że złożenie pełnomocnictwa do innej sprawy sądowej, nie czyni zadość wymaganiom przewidzianym w art. 37 § 1 i art. 46 § 3 p.p.s.a. Strona obowiązana jest uzupełnić braki formalne pisma i złożyć pełnomocnictwo w każdej indywidualnej sprawie.

Postanowienie WSA w Gdańsku z 22.04.2010 r., I SA/Gd 161/10, LEX nr 659178

Gdyby intencją ustawodawcy było zwolnienie pełnomocnika skarżącego z przedkładania pełnomocnictwa w sytuacji, gdy znajduje się ono w aktach administracyjnych, to regulację taką w p.p.s.a. by niewątpliwie zawarł.

Postanowienie NSA z 26.05.2009 r., II FSK 413/09, LEX nr 574218

Złożenie pełnomocnictwa – bez wykazania stosownym dokumentem, że udzieliła go osoba umocowana do reprezentowania strony – nie wypełnia warunków formalnych umożliwiających nadanie skardze prawidłowego biegu. [...]

Umocowanie do dokonywania czynności w imieniu strony musi istnieć w dniu dokonywania tej czynności. Stosowny dokument z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego zawierać winien zatem wpisy aktualne na ten dzień. [...]

Prawidłową jest praktyka wskazywania w wezwaniu kierowanym do spółki prawa handlowego, że umocowanie winno być wykazywane dokumentem z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego. Nie znaczy to jednak, że wskazanie, jaki dokument ma być przedłożony, jest konieczne. Nie znaczy to też, że w okolicznościach konkretnej sprawy nie będzie możliwe i uzasadnione przedłożenie dokumentów innych niż wskazane w wezwaniu. Strona, jeżeli twierdzi, że prokury udzielono uchwałą zarządu, winna przedstawić oprócz odpisu z KRS wskazanego w wezwaniu, także uchwałę. Rozważenia wówczas wymagałoby, czy łącznie uchwała oraz późniejszy wpis tak udzielonej prokury – potwierdzając, że dokument ten jest zgodny pod względem formy i treści z przepisami prawa, a dane zgłoszone do rejestru są zgodne z rzeczywistym stanem – stanowi wykazanie umocowania w rozumieniu art. 29 p.p.s.a.

Nie sposób przyjąć, by konsekwencje prawem przewidzianego ogłoszenia dokonanego wpisu do Rejestru w Monitorze Sądowym i Gospodarczym – w postaci niemożności zasłaniania się ich nieznanomością – mogły dotyczyć postępowania sądowego na etapie oceny braków formalnych pism, tym samym, aby zwalniały stronę od obowiązku uzupełniania braków formalnych, a ciężar czynienia ustaleń, czy osoba dokonująca czynności posiada stosowne umocowanie przerzucały na przewodniczącego (na etapie kontroli warunków formalnych skargi) bądź na sąd (na etapie oceny, czy zachodzą podstawy do odrzucenia skargi wobec niewykonania zarządzenia przewodniczącego).

Wyrok NSA z 7.01.2009 r., I GSK 147/08, LEX nr 484878

Sam fakt wskazania, w załączonym piśmie do przesłanego pełnomocnictwa, że jest składane pełnomocnictwo do sprawy nie może zastępować ani uzupełniać pełnomocnictwa.

Postanowienie NSA z 19.11.2008 r., I FZ 450/08, LEX nr 551907

Dokument pełnomocnictwa zawierający umocowanie do działania w imieniu spółki jedynie przed „stosownymi Urzędami, Inspektoratami” nie spełnia wymogów pełnomocnictwa procesowego do działania w imieniu strony skarżącej przed sądem administracyjnym.

**Postanowienie WSA we Wrocławiu z 30.10.2008 r., II SA/Wr 444/08,
LEX nr 504595**

Nieprzedłożenie pełnomocnictwa potwierdzającego umocowanie do reprezentowania strony, a czyniącego zadość zasadom reprezentowania osoby prawnej ujawnionym w Krajowym Rejestrze Sądowym stanowi brak formalny skargi (art. 28 § 1 i art. 29 oraz art. 37 § 1 i art. 46 § 3 w zw. z art. 49 § 1 p.p.s.a.).

Nawet brak dokumentu stwierdzającego umocowanie do reprezentacji strony (art. 29 p.p.s.a.) stanowi brak formalny, którego usunięcie w trybie art. 49 § 1 p.p.s.a. w odniesieniu do spółek kapitałowych polega na przedstawieniu aktualnego odpisu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego; niewykonanie w terminie nałożonego przez sąd obowiązku przedstawienia dokumentu powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 58 § 1 pkt 3 p.p.s.a.

Postanowienie NSA z 17.10.2007 r., I FSK 927/07, LEX nr 516658

W przypadku pełnomocnika substytucyjnego przedstawienie jedynie dokumentu pełnomocnictwa substytucyjnego, a więc zawierającego oświadczenie pełnomocnika „podstawowego”, nie jest wystarczające do wykazania prawa substytutu do działania bezpośrednio w imieniu strony. Jego umocowanie do reprezentacji strony (a także jego zakres) zawsze bowiem uzależnione jest od istnienia więzi między pełnomocnikiem „podstawowym” a mocodawcą.

Postanowienie NSA z 19.12.2013 r., II FZ 1121/13, LEX nr 1404539

Na etapie wstępnego badania pisma procesowego brak pełnomocnictwa jest kwalifikowany jako brak formalny, przy przyjęciu założenia, że udzielono pełnomocnictwa, a do pisma nie dołączono dokumentu potwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa. W konsekwencji znajduje zastosowanie art. 49 § 1 p.p.s.a., zgodnie z którym jeżeli pismo strony nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych, przewodniczący wzywa stronę o jego uzupełnienie lub poprawienie w terminie siedmiu dni pod odpowiednim rygorem.

Postanowienie NSA z 15.04.2014 r., I GSK 577/14, LEX nr 1449797
